

IFRIC's Agenda Decision

פרמיות לקבל מגורם מתווך

(תקן דיווח כספי בינלאומי 17 חוזי ביטוח ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים)

אוקטובר 2023

הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) קיבלה פניות לגבי האופן שבו ישות שמנפיקה חוזי ביטוח (מבטח) מיישמת את דרישות תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 לפרמיות לקבל מגורם מתווך.

בתבנית העובדות המתוארת בפניות, גורם מתווך פועל כמקשר בין המבטח לבין בעל הפוליסה על מנת להסדיר חוזה ביטוח ביניהם. בעל הפוליסה שילם במזומן את הפרמיות לגורם המתווך, אך המבטח טרם קיבל במזומן את הפרמיות מהגורם המתווך. ההסכם בין המבטח לבין הגורם המתווך מאפשר לגורם המתווך לשלם את הפרמיות למבטח במועד מאוחר יותר.

כאשר בעל הפוליסה שילם את הפרמיות לגורם המתווך, בעל הפוליסה פרע את מחויבותו בהתאם לחוזה הביטוח והמבטח מחויב לספק שירותי חוזה ביטוח לבעל הפוליסה. אם הגורם המתווך לא עמד בתשלום הפרמיות למבטח, למבטח אין זכות לגבות את הפרמיות מבעל הפוליסה או לבטל את חוזה הביטוח.

בפנייה נשאלה הוועדה (IFRIC) אם, בהתאם לתבנית העובדות שתוארה, הפרמיות לקבל מהגורם המתווך הם תזרימי מזומנים עתידיים בתחום של חוזה ביטוח ונכללים במדידה של הקבוצה של חוזי ביטוח ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 או שהם נכס פיננסי נפרד ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9. הפניות מפרטות שתי עמדות:

בהתאם לעמדה הראשונה (עמדה 1), המבטח קובע שהפרמיות לקבל מהגורם המתווך הם תזרימי מזומנים עתידיים בתחום של חוזה ביטוח. ביישום עמדה 1, כאשר בעל הפוליסה משלם את הפרמיות לגורם המתווך:

- א. עבור קבוצה של חוזים שלגביה גישת הקצאת הפרמיה אינה מיושמת, המבטח ממשיך לטפל בפרמיות לקבל מהגורם המתווך כתזרימי מזומנים עתידיים בתחום של חוזה ביטוח וביישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 כולל אותם במדידה של הקבוצה של חוזי ביטוח עד לגבייתם במזומן; וכן
- ב. עבור קבוצה של חוזים שלגביה גישת הקצאת הפרמיה מיושמת, המבטח אינו מגדיל את ההתחייבות בגין יתרת הכיסוי – הוא עושה כך רק כאשר הוא גובה את הפרמיות במזומן מהגורם המתווך.

בהתאם לעמדה השנייה (עמדה 2), מאחר שהתשלום על ידי בעל הפוליסה פורע את מחויבותו בהתאם לחוזה ביטוח, המבטח מתייחס לזכות לקבל פרמיות מבעל הפוליסה כמסולקת על ידי הזכות לקבלת פרמיות מהגורם המתווך. המבטח לפיכך קובע שהפרמיות לקבל מהגורם המתווך אינן תזרימי מזומנים עתידיים בתחום של חוזה ביטוח אך, במקום זאת, נכס פיננסי נפרד. ביישום עמדה 2, כאשר בעל הפוליסה משלם את הפרמיות לגורם המתווך:

- א. עבור קבוצה של חוזים שלגביה גישת הקצאת הפרמיה אינה מיושמת, המבטח מסיר את הפרמיות מהמדידה של הקבוצה של חוזי ביטוח וביישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכיר בנכס פיננסי נפרד; וכן

ב. עבור קבוצה של חוזים שלגביה גישת הקצאת הפרמיה מיושמת, המבטח מגדיל את ההתחייבות בגין יתרת הכיסוי וביישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכיר בכספי פוננסי נפרד.

יישום הדרישות בתקני דיווח חשבונאי בינלאומיים

הוועדה (IFRIC) העירה שתקן דיווח כספי בינלאומי 17 הוא נקודת המוצא למבטח לשקול את הטיפול החשבונאי בזכותו לקבל פרמיות בהתאם לחוזה ביטוח.

סעיף 33 לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 דורש ממבטח לכלול במדידת קבוצה של חוזי ביטוח אומדן של כל תזרימי המזומנים העתידיים שבתחום כל חוזה שבקבוצה. סעיף 65 לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 מסביר שתזרימי מזומנים בתחום של חוזה ביטוח הם אלה המתייחסים במישרין לקיום החוזה, כולל פרמיות מבעל הפוליסה.

הוועדה (IFRIC) העירה שסעיף 65 לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 אינו מבחין בין פרמיות שיש לגבות ישירות מבעל פוליסה לבין פרמיות שיש לגבות מגורם מתווך. ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17, פרמיות מבעל פוליסה שנגבו באמצעות גורם מתווך נכללות לפיכך במדידה של קבוצה של חוזי ביטוח.

סעיף 34 לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 קובע שתזרימי מזומנים הם בתחום של חוזה ביטוח אם הם נובעים מזכויות מחויבויות ממשיות הקיימות במהלך תקופת הדיווח שבה הישות יכולה לחייב את בעל הפוליסה לשלם את הפרמיות או שבה לישות יש מחויבות ממשית לספק לבעל הפוליסה שירותי חוזה ביטוח.

בתבנית העובדות המתוארת בפניות, המבטח לא גבה את הפרמיות במזומן, אך בעל הפוליסה פרע את מחויבותו בהתאם לחוזה הביטוח. הוועדה (IFRIC) העירה שתקן דיווח כספי בינלאומי 17 אינו מתייחס לשאלה אם תזרימי מזומנים עתידיים בתחום של חוזה ביטוח נגרעים מהמדידה של קבוצה של חוזי ביטוח רק כאשר תזרימי המזומנים נגבים או מסולקים במזומן.

לפיכך, הוועדה (IFRIC) העירה שבטיפול החשבונאי בפרמיות לקבל מגורם מתווך כאשר תשלום על ידי בעל הפוליסה פורע את מחויבותו בהתאם לחוזה הביטוח, מבטח מפתח ומיישם מדיניות חשבונאית בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8 *מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות* על מנת לקבוע מתי תזרימי מזומנים נגרעים מהמדידה של קבוצה של חוזי ביטוח. המבטח יכול לקבוע שתזרימי מזומנים נגרעים כאשר תזרימי המזומנים נגבים או מסולקים במזומן (עמדה 1), או כאשר המחויבות של בעל הפוליסה בהתאם לחוזה הביטוח נפרעת (עמדה 2).

תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 מטפלים באופן שונה במדידה, הצגה וגילוי של הפסדי אשראי חזויים בגין פרמיות לקבל מגורם מתווך. הוועדה (IFRIC) ציינה שבהתאם לעמדה (עמדה 1 או עמדה 2) שמבטח מיישם, המבטח נדרש ליישם את כל דרישות המדידה והגילוי בתקני דיווח חשבונאי בינלאומיים רלוונטיים. לפיכך, מבטח מיישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 17 (כולל סעיף 131, אשר דורש גילוי למידע לגבי סיכון אשראי הנובע מחוזים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 17) או את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (והדרישות בתקן דיווח כספי בינלאומי 7 *מכשירים פיננסיים: גילויים*) לפרמיות לקבל מגורם מתווך.

מסקנה

לאור הניתוח שלה, הוועדה (IFRIC) שקלה אם להוסיף פרויקט תקינה לתוכנית העבודה שלה לגבי העיתוי שבו נגרעים תזרימי מזומנים עתידיים מהמדידה של קבוצה של חוזי ביטוח. הוועדה (IFRIC) ציינה שפרויקט כלשהו כזה יהיה כרוך בבחינה אם לשינויים לתקני החשבונאות יהיו השלכות לא מכוונות. בחינה זו עשויה לדרוש זמן ומאמץ ניכרים להשלימה מאחר שהיא תהיה כרוכה, בין יתר הצעדים, בניתוח של מגוון רחב של חוזים (לא רק אלה המפורטים בתבנית העובדות שתוארה

בפניות). הוועדה (IFRIC) העירה שהיישום של כל אחת מהעמדות – עמדה 1 או עמדה 2 – בטיפול החשבונאי בפרמיות ששולמו על ידי בעל הפוליסה והן פרמיות לקבל מהגורם המתווך יספק למשתמשים בדוחות הכספיים מידע שימושי בהתבסס על הדרישות בתקן דיווח כספי בינלאומי 17 או בתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

כתוצאה מכך, הוועדה לפרשנויות הגיעה למסקנה שפרויקט לא יהיה מספיק מצומצם בתחולתו שהוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים או הוועדה (IFRIC) תוכל לטפל בו באופן יעיל. הוועדה (IFRIC) החליטה, לפיכך, לא להוסיף פרויקט תקינה לתוכנית העבודה שלה.

תרגום ה-Agenda Decision של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי לעברית מובא לנוחות המדווחים ורואי החשבון. הנוסח המקורי באנגלית הוא הנוסח המחייב וניתן לקרוא אותו באתר האינטרנט של המוסד לתקני דיווח כספי בינלאומיים בכתובת:

<https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/agenda-decisions/2023/premiums-receivable-from-an-intermediary-oct-23.pdf>